

Humanismus a renesance

1) Humanismus:

- z latinského slova humanus – lidský
- je to myšlenkový a životní styl, v popředí všeho je člověk
- odrazem humanismu v umění je renesance

Michelangelo Buonarroti: Stvoření Adama

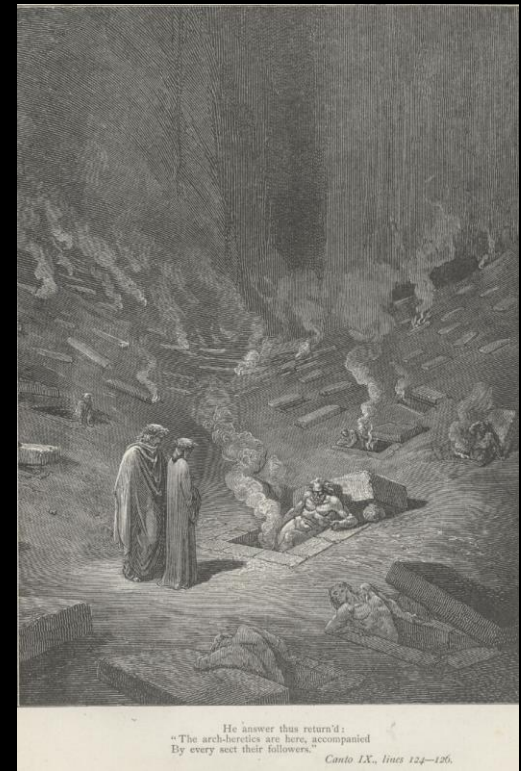
Dáma s hranostajem – Leonardo da Vinci

Literatura:

- byla psána v národním jazyce – italština, ...
 - zaniká latina jako literární jazyk
- poezie
 - Dante Alighieri
 - Francesco Petrarca
- povídky
 - Giovanni Boccaccio

Dante Alighieri

Dante a Vergilius v Pekle,
výjev z Božské komedie

Francesco Petrarca

Giovanni
Boccaccio

2) Renesance:

a) vznikla v Itálii

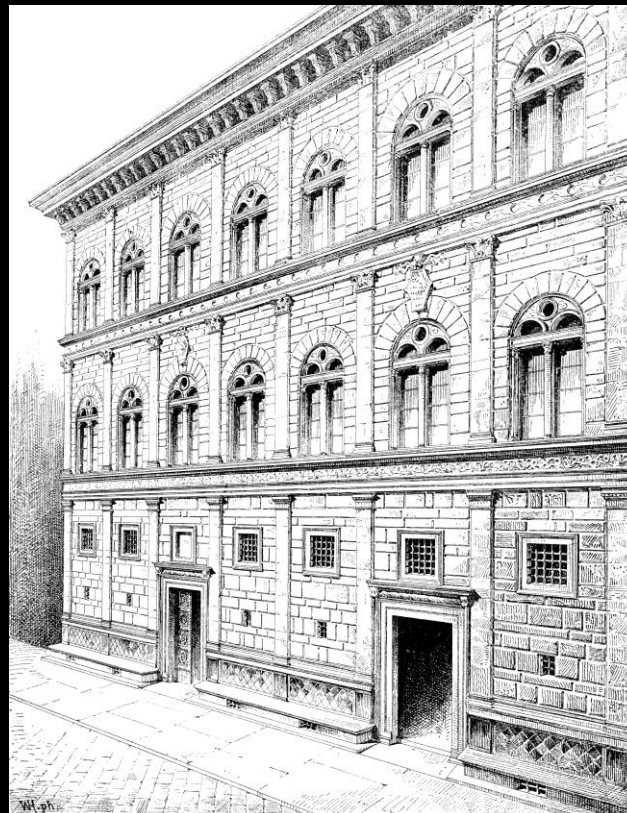
- vzorem byla antika

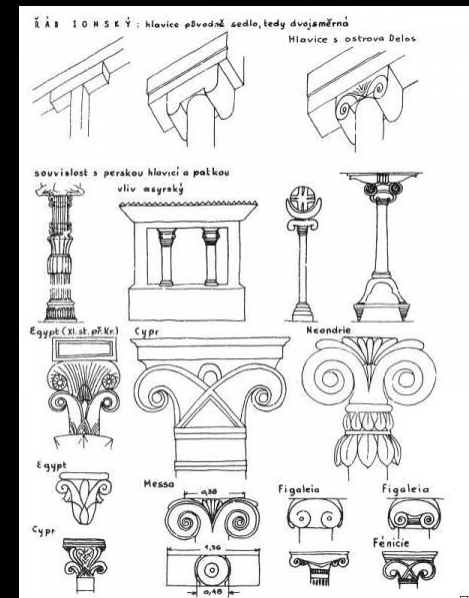
mapa Itálie

arkáda ve dvoře
Melantrichova renesančního
domu zbořeného v roce 1893

Palác Rucellai, v přízemí dorské sloupy, v prvním
patře ionský sloh a v druhém korintský - Itálie

prvky antiky

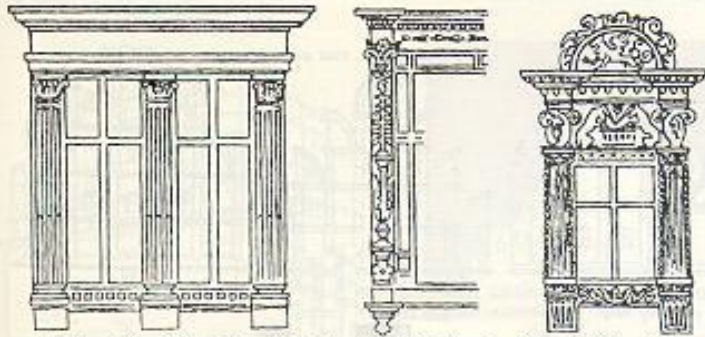
RENESSANCE

návrat k antice

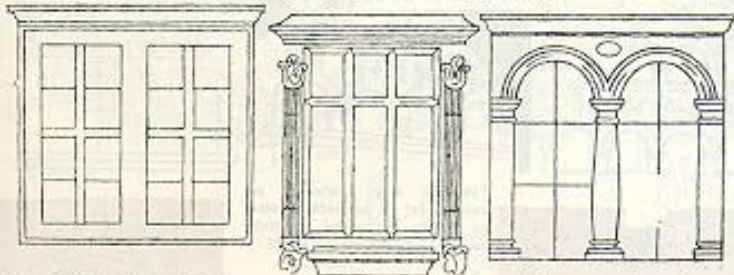

Typické renesanční znaky

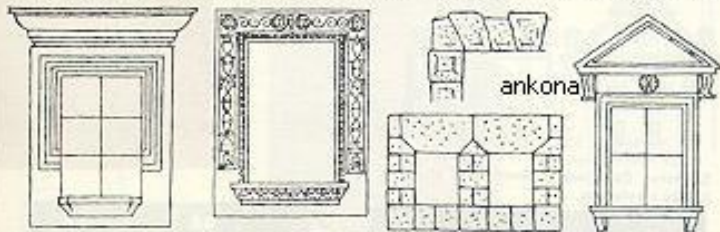
OKNA RANÉ A VRCHOLNÉ RENESANCE (1493 - 1580)

Praha - Vladislavský sál, k jihu (1493), Praha - Havelská ulice čp. 510 (1537), Litomyšl - U Rytířů čp. 110 (1546)

Typické sdružené okno se společnou nadokenní římsou, Brandýs nad Labem - zámek (1502 - 1508), Praha - Hrad - Maximiliánovo křídlo - sdružené okno s půlkruh. záklenky s archivoltami na toskánský sloupek

Český Krumlov (kolem r. 1520) - pro renesanci typické pravoúhlé zalomení celého profilu ve výši "soklu", Pardubice (po r. 1538) - sériově pálené keramické ostění s rozvilinami, erby a motivy kandelábrů, bosová ostění (šambrány), Chrudim čp. 5 (1573) - okno s trojúhelníkovým frontonem na konzolách - zvaných ankona

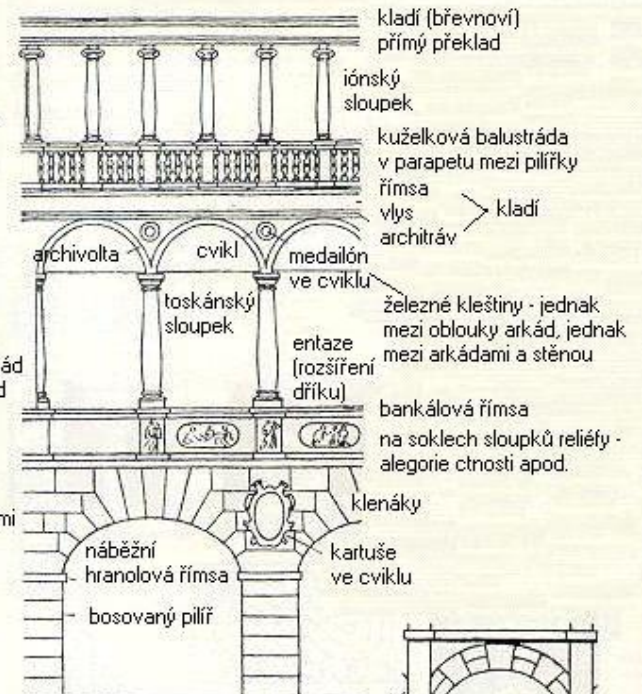
renesanční okna

RENEŠANČNÍ LODŽIE, OTEVŘENÉ - OBVYKLE DO NÁDVOŘÍ - ARKÁDAMI

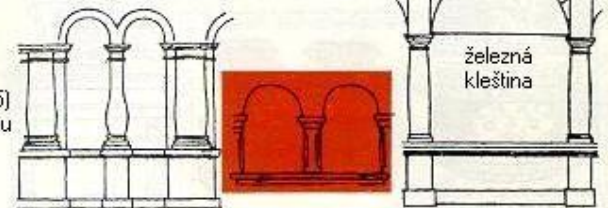
užito zdvojeného rytmu: každému otvoru arkád odpovídají v dalším patře dva otvory

dodržena nadřazenost řádů, dole pilíř v prvním patře toskánský řád ve druhém patře jónský řád

v parapetech oválné výplně s reliéfními figurálními výjevy (alegorickými, mytologickými apod.)

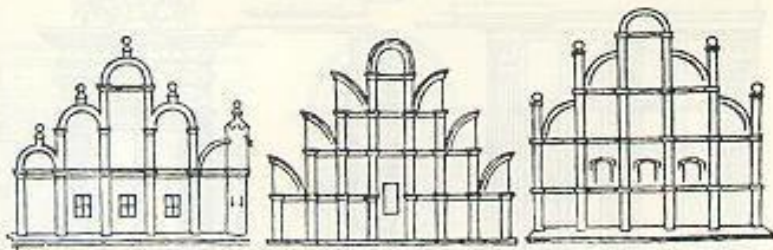
Mělník - zámek (1553-1555) sdružené arkády na sloupku se střídají s pilířem se čtvrtsloupkem

Frýdlant - hrad (16. stol.) arkády na okoseném pilířku

Velké Losiny (1570-1589) nad toskánskými sloupky liseny, archivoltu člení výrazně klenáky

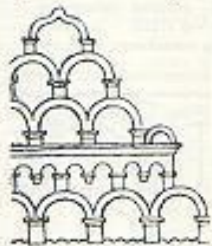
OBLOUČKOVÉ ŠTÍTY ODVOZENÉ Z BENÁTSKÉ RENESANCE

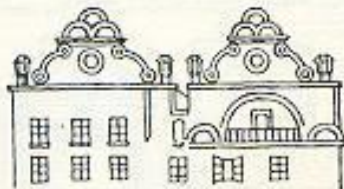
Základní typ - Praha,
Týnská škola (1560 - 1570)

Telč čp. 61 (1555),
rozevřený obrys

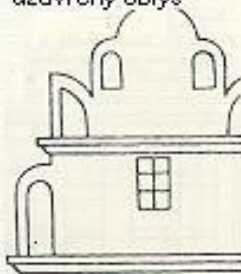
Litoměřice - radnice,
uzavřený obrys

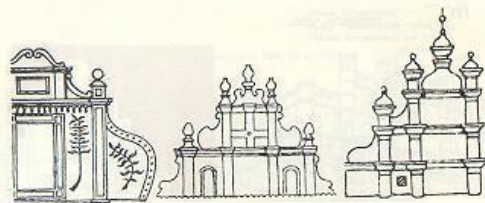
Táborský štít (obloučky
po celé ploše)

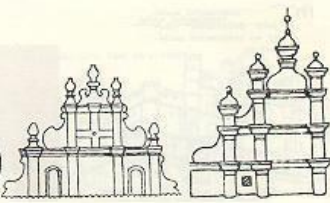
Soběslav, Černý orl -
kombinace obloučků
s volutami

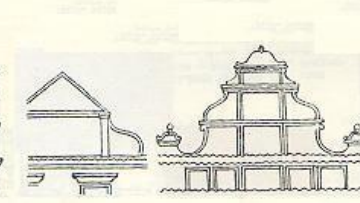
Pozdní rustikalizovaný štít
(kolem r. 1580)

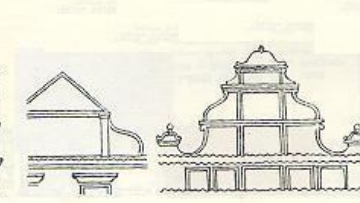
Praha - Hrad (1546)
členění (pilastry,
větve, orámování)
provedeno sgrafitem

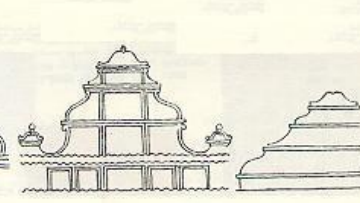
Český Krumlov, Latrán
(1548), výrazné členění
plochy pilastry a římsami
a obrysu volutami

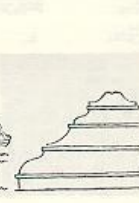
Tábor čp. 210
(pozdní - 1603)

Český Krumlov,
bývalá latránská
radnice (po pol.
16. stol)

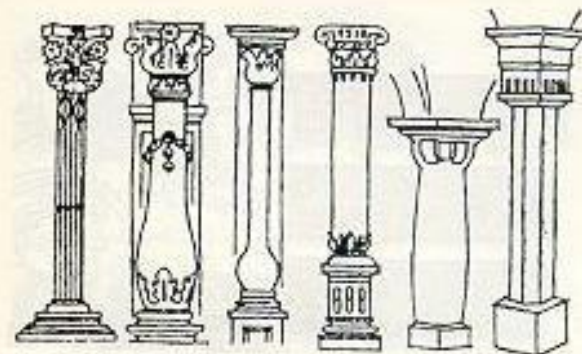

Horšovský Týn, zámek
(1547 - 1557)

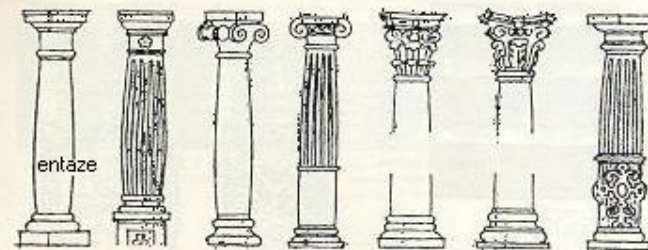

Praha - hrad, purkrabství
(1555) odpadly vertikální
články, obruby volut,
zůstává výřez z plochy

RENEŠANČNÍ SLOUPY A PILÍŘE - ROMÁNSKÁ RENESANCE

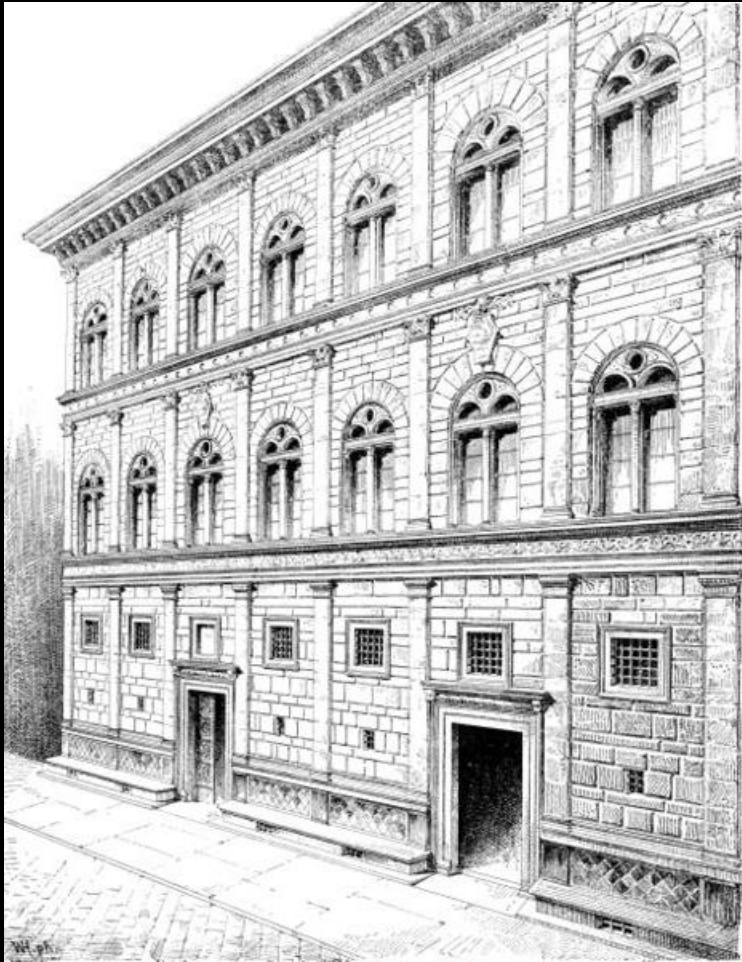
Časně renesanční sloupy - štíhlé s velkými hlavicemi,
vlivem saské renesance někdy baňaté, kuželkově i
cibulovitě rozšířené dříky

Klasické sloupové a pilastrové řády 16. stol. a poč. 17. stol. - u arkád i
portálů - již s entazí; toskánský sloup a pilastr, iónské sloupy s typickými
závitnicemi, někdy s vejcovcem (kanelury má u nás až v pozdní
renesanci), korintský s hlavicí z akantových listů, kompozitní (spojení
akantů a volut, závitnic), pozdní toskánský

Volutové štíty

Architektura

palác Rucella ve Florencii

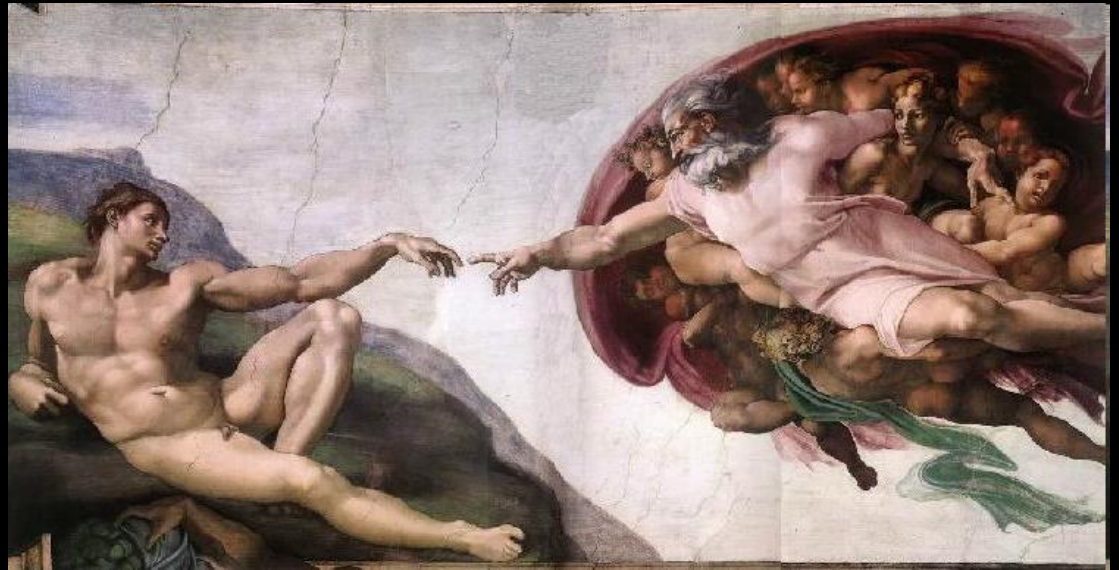
Kupole katedrály
Santa Maria del Fiore ve
Florencii

Malířství a sochařství

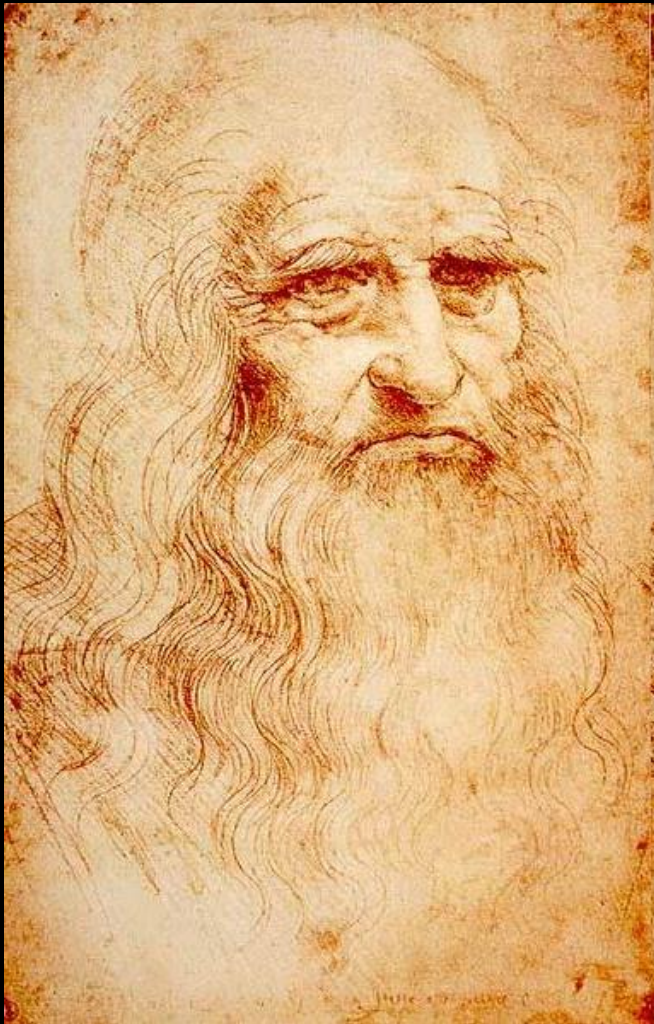
Donatello - David

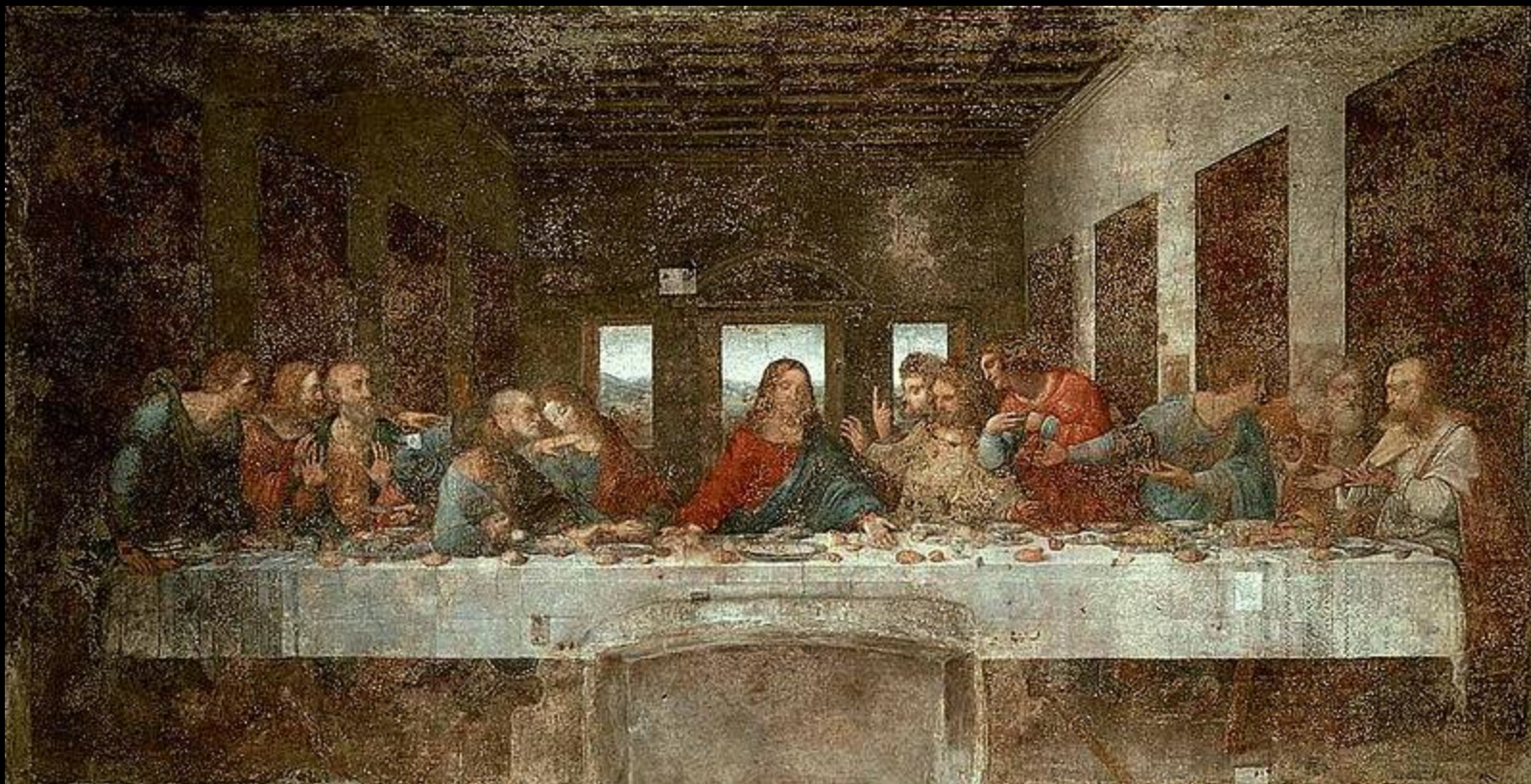
krása lidského těla

Michelangelo – Stvoření Adama

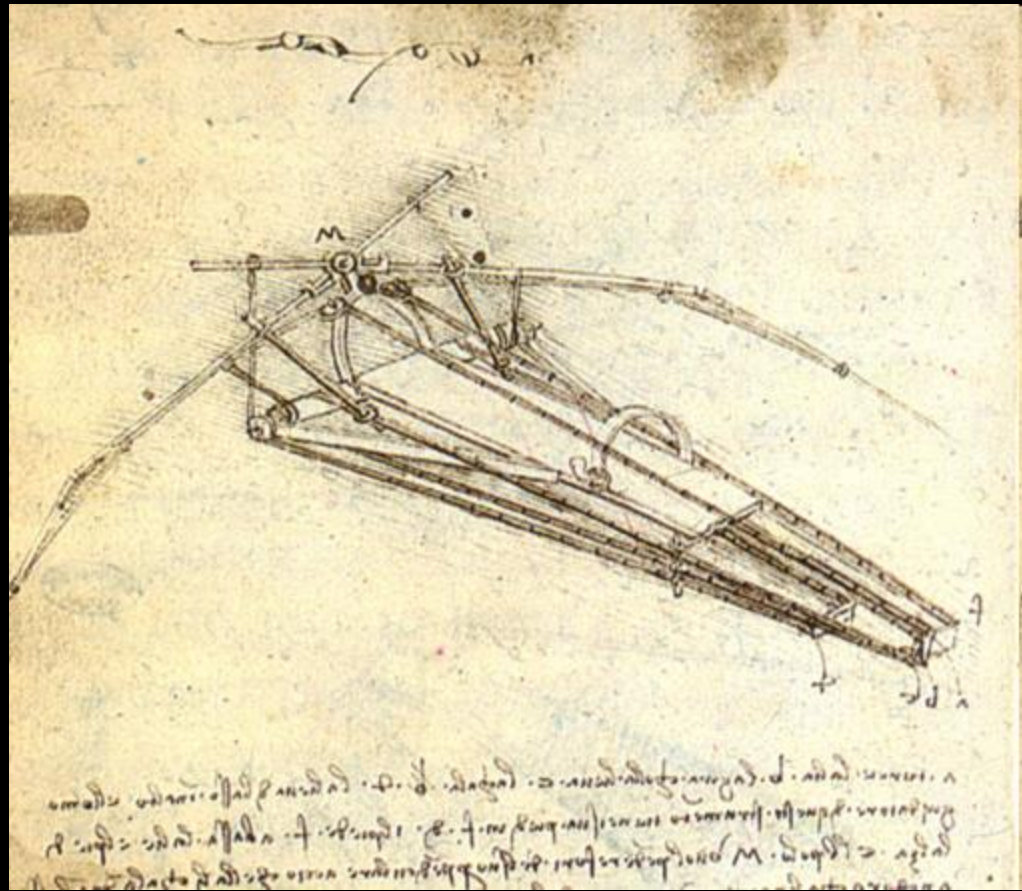
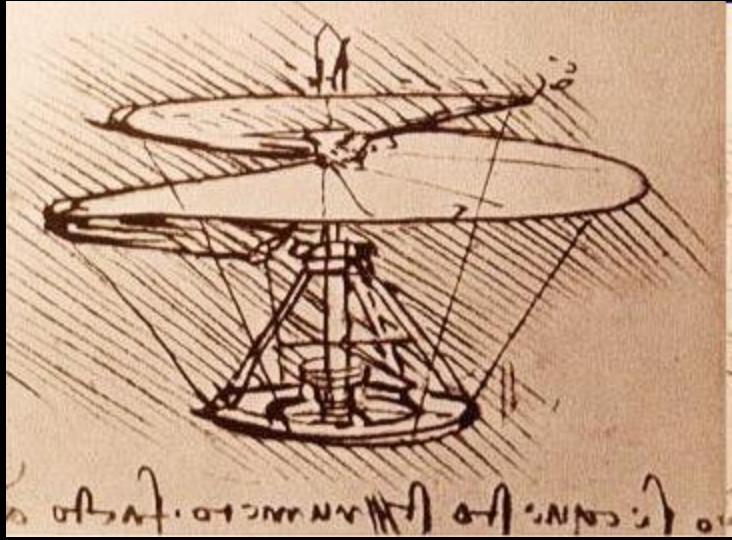
Leonardo da Vinci

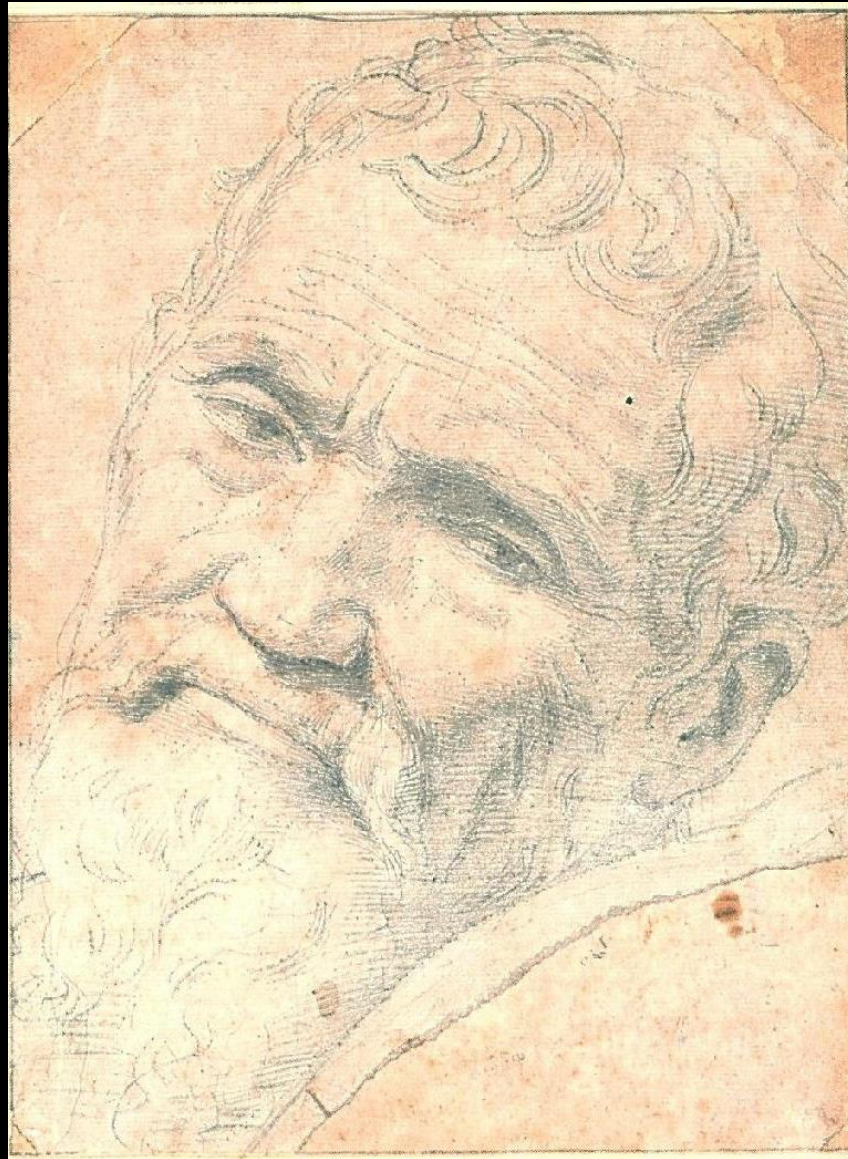

Poslední večeře Páně

Milán

Michelangelo Buonarroti

Pieta

Řím

David

Florencie

bazilika sv. Petra ve Vatikánu

Poslední soud v
Sixtinské kapli

Rafael Santi

Sixtinská Madona

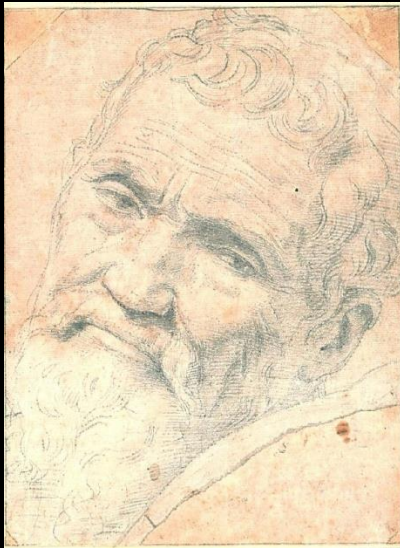

Svatá rodina pod palmou

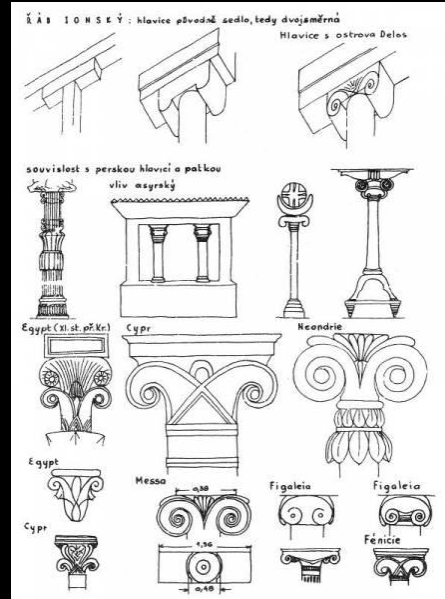

Aténská škola

Test – kdo nebo co je na obrázku?

Michelangelo
Buonarroti

prvky antiky

socha David od M.
Buonarrotiho

Leonardo da Vinci

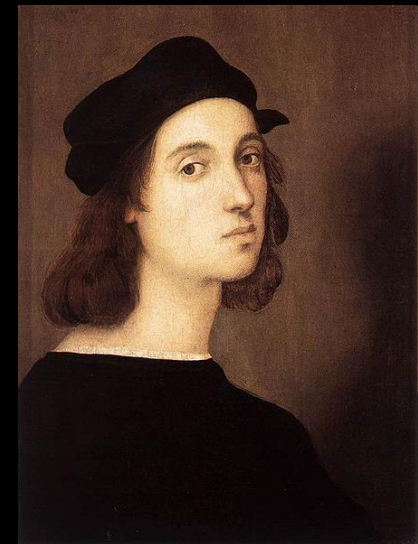
Dante Alighieri

bazilika sv. Petra a Pavla v Římě

Mona Lisa
od da Vinci

Rafael Santi

Renezance a humanismus

- vznikly v **Itálii** ve 13. st.

Itálie – rozdrobená na malé státečky

jižní – Neapolské království – ovládali Normané, pak německý císař, Francouzi a Španělé

střední – papežský stát

severní – bohaté městské státy – Florencie, Milán, Janov, Benátky – střediska obchodu a vzdělanosti

humanismus – zajímá se o člověka a jeho problémy

literatura – v italském jazyce

básníci – Dante (Božská komedie), Petrarca (Sonety Lauře)

povídky – Boccaccio [bokačo] (Dekameron)

renesance – znovuzrození antiky, návrat k řeckým a římským vzorům

stavitelství – pohodlné zámky a paláce, kostely a měšťanské domy

znaky – sloupy, čtvercové, kruhové, obdélníkové a trojúhelníkové tvary

malířství a sochařství – oslava krásy lidského těla

Leonardo da Vinci - malíř, sochař, vědec (Mona Lisa, Poslední večeře Páně)

Michelangelo Buonarroti – sochař, malíř, architekt (David, fresky v Sixtinské kapli, bazilika sv. Petra ve Vatikánu)

Raffael Santi – malíř (portrétista) a architekt (Sixtinská madona)